

ÖPPET FÖR VUXNAS LÄRANDE

innehåll

- 2 FÖRORD AV LENA SKOGLUND
- 4 ALLA BLEV VINNARE NÄR ORUST
ÖPPNADE DÖRRARNA
- 7 SKÖNLITTERATUR HJÄLPER DYSLETIKER
– ALLA HAR RÄTT ATT LÄRA SIG LÄSA!
- 10 MALIN DRÖMMER OM ATT
BÖRJA GYMNASIET IGEN
- 12 KORTKURS ELLER LÅNGA STUDIER?
ALLT KAN NÅS VIA BIBLIOTEKET
- 16 STUDIEVÄGLEDNING PÅ BIBLIOTEKET
NÅR NYA GRUPPER I BORÅS
- 18 STYRKAN SITTER I HELHETEN
- 20 GRUPPEN SOM UTVECKLAR STUDIESTÖDET
VID BIBLIOTEKEN I HELA GÖTEBORG
- 24 FORMULERA SÖKFRÅGOR VAR
INTRESSANTAST TYCKTE LÄRARNA
- 26 NODVÄST – ETT NÄTVERK AV
STUDIEBIBLIOTEKARIER
- 27 VILKEN NY KOMPETENS BEHÖVS
– OCH VILKEN HAR VI REDAN?
- 31 LÄNK TIPS

Vuxna i lärande – förord

I förarbetena till den nya bibliotekslag som såg dagens ljus i december 2004 diskuteras utförligt behovet av ett närmande mellan folk-, skol- och högskolebibliotek för att förbättra servicen till studerande. Begrepp som "Det livslånga lärandet" och "Vuxnas lärande" har också de senaste åren varit modeord i biblioteksdebatten.

Egentligen är detta inte någon ny arbetsuppgift för folkbiblioteken. Vuxna människor som befunnit sig i ett skede i livet när de fort- och vidareutbildat sig har alltid sökt sig till biblioteket. Det nya och annorlunda är storleken och omfattningen och undervisningsmetoderna. När "Kunskapslyftet" startade fullkomligt vällde vuxna människor in på biblioteken; människor som dels var ovana vid biblioteket som miljö men också ovana vid det nya sätt som det undervisas på i dag; ett problem-baserat förhållningsätt till lärandet.

Istället för att följa en lärobok från första till sista kapitlet ställdes nu krav från läraren att man skulle identifiera ett problem, samla information om detta på egen hand, källgranska, analysera, värdera och bearbeta informationen från olika källor och sedan sammanställa till ny, egen kunskap. Så undervisade man ju inte på den gamla goda tiden. Inte var det konstigt att man kom till biblioteken och bad om råd och stöd.

Med den nya kunskap biblioteken samlat på sig via kunskapslyftet och de distansstuderandes krav på biblioteken som bakgrund, fortsätter och utvecklas bibliotekens arbete kring vuxnas lärande eller "Vuxna i lärande" som Anette Eliasson från Bibliotekshögskolan för in som ett nytt och kanske bättre begrepp för folkbibliotekens arbete. Hon argumenterar för att folkbiblioteken inte ska ta över ett arbetssätt eller en pedagogisk modell som användes vid universitet och högskolor utan vidareutveckla den folkbildande pedagogiska tradition som finns vid folkbiblioteken. I denna tradition betonas det individuella

mötet och lyhördheten för individens behov, inte klassens eller studiegruppens utan just individens behov. Är det kanske just denna folkbibliotekspedagogik som gör att många bibliotekarier från forskningsbibliotek anklagar folkbibliotekarier för att "curla" studenterna?

I detta nummer av Framsteget vill vi berätta om ett antal biblioteksprojekt kring "Vuxna i lärande" som pågår i Västra Götaland. Vi vill belysa det konkreta och handfasta arbete som pågår i många kommuner och hoppas att de goda exemplen ska kunna ge inspiration till andra som arbetar med dessa frågor.

Att bibliotek har en funktion att spela tillsammans med alla de skolor, högskolor, studieförbund och privata utbildningsanordnare som agerar på arenan vuxnas lärande, vittnar dessa exempel om.

– Fördelen med biblioteken (som plats för vuxna i lärande) är att de är långsiktiga och värdeneutrala, säger någon.

– Biblioteken (som plats för vuxna i lärande) är en neutral plats där man inte behöver känna sig som arbetslös eller sjukskriven, säger en annan.

Folkbiblioteken har ju alltid arbetat med helheten; med alla målgrupper, barn, vuxna, de äldre. Detta har ju givit en viktig erfarenhet att arbeta just med begreppet "Det livslånga lärandet" alltifrån de minsta barnens läslust och kunskapsstörst till de äldres behov av boken-kommer-service. Den erfarenheten och den breda förankringen ger folkbiblioteken styrka i det fortsatta arbetet med att utveckla stödet till "Vuxna i lärande".

LENA SKOGLUND

Alla blev vinnare när Orust öppnade dörrarna

Det sitter en lapp på baddörren till Henåns bibliotek på Orust, där det står: "Entré Lärcentrum/Komvux". Lappen sitter uppe på förmiddagarna. Studenterna får komma in den vägen fastän biblioteket egentligen är stängt.

Det var så allting började. Biblioteket öppnade en extra dörr för Kunskapslyftet. Senare startade Lärcentrum Orust. Då öppnade biblioteket nya dörrar så att hela Lärcentrum kunde flytta in.

Bristen på lokaler – och över huvud taget små resurser – har präglat utbyggnaden av vuxenutbildningen i Orust kommun. Samtidigt har det bidragit till att skapa de starka banden med biblioteket.

När Lärcentrum skulle starta högskoleutbildningar 2001 saknades lokaler. Då ringde bibliotekschefen Lars Jacobsson upp och erbjöd 20 kvadratmeter i lediga kontorsutrymmen på biblioteket. Det räckte för en telebildstudio den gången.

Komvux har trånga lokaler på annat håll, men har tillgång till grupparbetsplatser på biblioteket. Och framför allt: på biblioteket har både högskolestudenterna och komvuxarna tillgång till studiebibliotekarien, handledning, litteratur, information, databaser etc.

SOLKLART UR STUDENTPERSPEKTIV!

Inger Wallin är koordinator på Vuxenutbildningsenheten. Hon säger:

– Samarbetet med biblioteket började med lokalfrågan, men har gett mängder av andra effekter. Bibliotekets och våra uppdrag ligger ganska nära varandra och ur studentperspektiv blir det solklart: Det är jättebra att vara här! Hon fortsätter:

– Biblioteket är en välkänd miljö för många, Det ger stabilitet och trygghet. Biblioteket är en neutral plats där man inte behöver känna sig som "arbetslös" eller "sjukskriven".

- Här finns all kompetens när det gäller databaser, sökvägar och annat. De kontaktvägar som finns med högskolebiblioteken är också bra. Inger Wallin tillägger:
 - Om man som studerande lär sig söka information, kopplat till sina studier, har man nytta av den kunskapen även som medborgare.

UTBYGGE FÄRDIGT I ÅR

Studenterna har definitivt flyttat in i biblioteket på Orust. Det är trångt, huset är fullt med folk. Besöksiffrorna slog rekord 2004. Men hösten 2005 ska ett tillbygge mot havssidan stå färdigt. Då kan man kalla sig Kulturhus och får bättre utrymmen för Lärcentrum och bibliotek, samlingslokaler, konsthall och turistbyrå. Utbyggnaden är en fråga som drivits länge i kommunen.

– Många kulturintresserade talesmän har hjälpt till, men jag tror aldrig att det blivit något utbygge utan samarbetet med vuxenutbildningen, säger bibliotekschefen Lars Jacobsson.

Biblioteket tillhör barn- och utbildningsförvaltningen, men framför allt är det i kommunstyrelsen som stödet funnits för biblioteket som utbildningsresurs.

Studenterna vill att huset ska vara öppet mer. Det har uttryckts tydligt i en enkät. Idag är huset stängt på måndagarna, som då används till möten och fortbildning (och även bakdörren stängd).

När tillbygget står färdigt ska man försöka ordna med kortlås till studenterna. Då kan de själva öppna dörrarna.

Inger Wallin koordinator vid Vuxenutbildningen på Orust. Foto: A-M Evers

MÅLMEDVETEN FORTBILDNING

Orust kommun med sina drygt 15 000 invånare är präglad av jordbruket och närheten till havet. Småbåtstillverkning och servicenäring dominerar. Att höja utbildningsnivån är en strategisk fråga för Orust kommun – och för biblioteket. Att kunna följa studenternas utveckling hör till glädjeämnena på biblioteket.

Lars säger:

– Man blir så glad av att se studenterna växa, från att först vara så försiktiga när de börjar på Komvux till att kanske fortsätta på en högskoleutbildning.

Hela personalen har varit positiv till satsningen på studerande. Personalens fortbildning har också planerats målmedvetet. Alla – både bibliotekarier och assistenter – har fått utbildning i informationssökning. Nu planeras nya utbildningar. Helst vill man att de ska de vara på distans. Det är lättare att hjälpa studerande med tekniken, om man själv vet vad det handlar om.

FINNS DET ANDRA PLANER FÖR FRAMTIDEN?

En studievägledare på biblioteket diskuteras. Både på biblioteket och hos Vuxenutbildningen tror man att en sådan placering skulle ha många fördelar. För att kunna sprida sina erfarenheter till andra kommuner har Orust bibliotek fått pengar från Västra Götalandsregionens kulturnämnd.

ANNE-MARIE EVERS

LÄS MER PÅ REGIONBIBLIOTEKETS HEMSIDA:
WWW.BIBLVGREGION.SE (FYRARNA)

Skönlitteratur hjälper dyslektiker

– alla har rätt att lära sig läsa!

Margareta Andersson undervisar i svenska på Läs- och skrivstudion vid Vuxenutbildningen i Alingsås. Man skulle kunna tro att hon arbetar mycket med datorer, specialprogram och andra tekniska hjälpmedel. Men nej, här är det texten, orden, skönlitteraturen som står i centrum. Glädjen i att kunna läsa och skriva.

Margareta och hennes elever har haft stor nytta av biblioteket och det särskilda projekt man drivit tillsammans.

Samarbetet tog fart på allvar den dag 2003 när gruppen kom på studiebesök till biblioteket och träffade Heidi Carlsson-Asplund.

– Margareta hade bett mig prata i tjugo minuter. Det blev ett samtal på en och en halv timme, berättar Heidi.

Heidi har blivit ett bekant ansikte för eleverna. Nu går de ofta till biblioteket och lånar på egen hand, inte så organiserat. Tillsammans sökte Margareta och Heidi pengar från Kulturrådet och fick 31 000 kronor. För det har man köpt LL-böcker och ordnat författarbesök.

– Genom skönlitteraturen får du ordets makt, säger Margareta.

– Det är en rättighet att kunna läsa och skriva. Jag vill så gärna ge eleverna orden som redskap att kunna uttrycka sig och påverka, fortsätter hon.

– Det finns inga hopplösa fall, jag har aldrig haft någon som misslyckats. Det måste bara få ta tid. Det är ingen ”quick fix”.

”DYNAMIK I DET VI GÖR TILLSAMMANS”

Band och tekniska hjälpmedel kan visst vara bra, menar Margareta. Framför-allt sparar det tid om man vill studera vidare. I grunden ska man ändå kunna läsa och

– Jag vill förmedla att det är roligt att läsa, säger Margareta Andersson omgiven av från vänster Heidi Carlsson-Asplund från biblioteket och sina före detta elever Åke Mattsson och Nicklas Stigsson. Foto: A-M Evers

skriva, en ”färdighets-träning” kallar hon det.

I klassen går 20 vuxna elever, de flesta på heltid, motsvarande 18 undervisningstimmar i veckan. Många hänvisas dit från Arbetsförmedlingen men också från Vuxenutbildningen, Lernia e t c. Intagningen sker under hela läsåret, man kan börja veckan före jul om man så vill. Man kan också, i samråd med läraren, lämna utbildningen när som helst.

Grunden för undervisningen är Caroline Rodhe Wallströms material ”Steg för steg” där varje elev övar individuellt utifrån sin egen förmåga. Viktigt är att man känner sig trygg i det man redan kan.

– Åttio till nittio procent ska vara sådant man kan, tio till tjugo procent nytt, säger Margareta.

Momenten retorik, litteraturläsning och fri skrivning finns inte i materialet. De momenten arbetar man med tillsammans.

– Det finns en sådan dynamik i gruppen, i det vi gör tillsammans, säger Margareta.

FÖRFATTARE STIMULERAR

Man använder mycket LL-böcker. Eleverna känner glädjen i att läsa en hel bok. De kan läsa Odysseen, Selma Lagerlöf, Per-Anders Fogelström och annat som tillhör ett gemensamt kulturarv. Man läser utan krav på redovisning.

– Jag vill förmedla att det är roligt att läsa, säger Margareta och tittar ut genom fönstret;

En sådan här grå dag till exempel. Att se fram emot att få krypa ihop med en bra bok!

Flera författare har besökt gruppen; Malin Lindroth, Johan Werkmäster, Erik Eriksson och Susanne Macfie. Malin Lindroth kommer snart tillbaka.

– Malin pratar om hur man kan göra när man skriver dikter och det har inspirerat oss mycket, berättar Margareta.

Så berättar hon om den manlige elev som först var mycket skeptisk till idén att själv skriva lyrik, men som sedan skrev en så vacker dikt om ensamhet. Hon får tårar i ögonen när hon pratar om det.

Hon och hennes elever berättar ofta och gärna sådana berättelser om begåvning och framsteg. Till exempel om mannen som inte kunnat läsa vägmärken därför att han inte kunde ljuda ihop mer än tre bokstäver. Efter fem terminer här hade han läst över 40 böcker!

– I skolan har många fått höra att de är lata. Här handlar det om att öppna dörrar. Alla har rätt till revansch, säger Margareta

ANNE-MARIE EVERS

Malin drömmer om att börja gymnasiet igen

– Det har varit kanonbra att gå här. Ända från första dagen. Mitt självförtroende har stärkts och jag märker att jag gör framsteg. Jag har läst fler böcker här än under hela min skoltid.

Malin Gustavsson är 24 år och läser svenska på heltid tillsammans med andra dyslektiker på Läs- och skrivstudion på Vuxenutbildningen i Alingsås.

Hennes berättelse handlar mycket om självförtroende. Det självförtroende som nu växer och som gör det lättare för henne att lära. Och den brist på självförtroende som präglade hennes skoltid.

– Det var pest att gå till skolan. Jag höll mig i skymundan, satt längst bak och sa aldrig något.

Malin har kämpat sig igenom grundskola och gymnasium. Hon hade problem med att läsa, skriva och stava, men fick ingen särskild hjälp. På högstadiet

var det en god vän till familjen, en speciell lärare, som testade henne och konstaterade att hon har dyslexi.

– Men lärarna visste för lite om vad det var, berättar Malin.

Det var genom Arbetsförmedlingen som Malin kom till Margareta Anderssons klass på Vuxenutbildningen. Nu går hon tredje terminen.

Malin Gustavsson läser som aldrig förr och hennes självförtroende växer.

Foto A-M Evers

– Här är det blandade åldrar och alla har samma problem. Man behöver inte skämmas. Man läser i sin egen takt utan tvång.

Malin drömmer om att våga börja på gymnasiet igen och läsa till undersköterska. Margaretas stöd betyder mycket för henne:

– Margareta är både lärare och kompis!

EN GLÄDJE ATT LÄSA UTAN KRAV

Åke Mattsson och Nicklas Stigsson är två av Margaretas gamla elever. De håller fortfarande tät kontakt med henne och dyker upp i klassummet ibland. Nicklas berättar:

– Jag knäckte aldrig koden i skolan. Jag har alltid varit intresserad av att lära mig nya saker men har haft svårt att läsa och förstå texter. Som fackligt aktiv gick jag en ABF-kurs om läs- och skrivsvårigheter och då insåg jag att precis de problemen har jag ju också!

Nicklas blev sjukskriven för en dålig axel och i samband med det kom han till Margareta.

– Jag började med att läsa jättetunna böcker och då kunde jag plötsligt ta mig igenom dem. Det var en sådan glädje i att läsa utan krav. Jag gick till biblioteket. Jag lånade skönlitteratur, jag läste och lyssnade.

– I skolan fokuseras alltid på det man är dålig på. Men man måste få gå tillbaka och träna på det man kan. Då känner man trygghet och det är viktigt för alla som vill utvecklas, säger Nicklas.

Han gick några terminer hos Margareta. Parallellt började han läsa in ämnen på vuxengymnasiet.

– Jag som haft tvåor i svenska och matte fick VG och stipendium!

Efter gymnasiet utbildade sig Nicklas till dyslexikonsulent på Brunnsviks folkhögskola. Nu läser han på högskolan, ämnen som ”barns skriftspråksutveckling”, ”didaktisk matematik” osv. Margareta och han skulle gärna vilja arbeta tillsammans.

– Fast egentligen skulle man ju önska att ingen behövde gå här som vuxen, säger Nicklas.

– Om man i skolan, redan i andra klass, fångar upp barn som inte hittar den röda tråden och lägger resurser på att hjälpa dem, då skulle den här utbildningen bli överflödigt, säger han.

Kortkurs eller långa studier?

Allt kan nås via biblioteket

Kommunal vuxenutbildning, folkhögskola, studieförbund, lärcenter, bibliotek... Det finns många lokala aktörer för vuxnas lärande. Vilken roll kan biblioteket spela för att samla alla dessa resurser till en helhet och göra dem så tillgängliga som möjligt? Den frågan är högaktuell på biblioteken i Borås och Tidaholm.

- » På Borås Stadsbibliotek jobbar man för att ett lärcenter ska placeras i biblioteket och kompletteras med en Öppen folkhögskola.
- » I Tidaholm har vuxenutbildningen just flyttat in i bibliotekshuset. En studiemälare på biblioteket arbetar i ett särskilt projekt med att marknadsföra allt lokalt studieutbud.

Västra Götalandsregionens kulturnämnd har stöttat bägge biblioteken med projektmedel.

ÖPPEN FOLKHÖGSKOLA I BORÅS

Borås Stadsbibliotek fick regionala pengar för att tillsammans med Viskadalens och Fristads folkhögskolor utreda hur det skulle fungera med Öppen folkhögskola på Stadsbiblioteket och några kommundelsbibliotek. Med denna förstudie i botten sökte man nya pengar, fick avslag men har varken gett upp hoppet eller planerna för det.

Det framhålls i förstudien att biblioteken är en öppen och kravlös miljö dit många människor söker sig. Samtidigt kännetecknas folkhögskolans pedagogik av flexibla arbetsformer och betoning av personlig utveckling. Denna kombination gör det särskilt lämpligt att utveckla en Öppen folkhögskola just på biblioteket.

Målgruppen för en Öppen folkhögskola är i första hand lågutbildade som inte är motiverade att söka sig till traditionella utbildningar. Målet är att ge en ökad lust till lärande. På en Öppen folkhögskola ska inte ställas några krav på att deltagarna skriver in sig eller har en viss närvaro. Pedagoger från folkhögskolan och bibliotekari-er ska arbeta tillsammans för att ge besökarna stöd och hjälp. Det kan handla om allt från att till exempel lära sig mer matte till att få ett brev översatt.

FÖRHOPNINGAR OM EN HELHETSLÖSNING

På sitt rum sitter biblioteks-
chefen i Borås Britt-Inger Lindqvist
och ser rätt förhoppningsfull ut.
På ett papper skissar hon på hur
en Öppen folkhögskola skulle
kunna inrymmas tillsammans
med ett nytt lärcenter i bibliote-
ket. Båda verksamheterna skulle
kunna ligga intill studierummet
”Lyftet”, som finns redan idag
med åtta studieplatser – ett sam-
arbete med Vuxenutbildningen.

– Jag har ganska gott hopp om att kommunen kommer att lägga ett lärcen-
ter här på biblioteket och i så fall kanske vi kan åstadkomma den Öppna folkhög-
skolan samtidigt. De olika delarna skulle komplettera varandra på ett väldigt bra
sätt säger Britt-Inger.

De argument hon har fört fram för att lägga lärcenter på Stadsbiblioteket är
många. Till exempel;

- Öppet 59 timmar i veckan – 69 timmar från första september
- Stort bestånd av medier inklusive databaser
- Bibliotekarietetskompetens
- Samlingsal med upp till 100 platser
- Studieintresserade kan rekryteras bland upp till 1500 besökare per dag
- Samverkan med studievägledare – se nästa artikel
- Samverkan med folkhögskolor
- Samverkan med Högskolans bibliotek.

Britt-Inger Lindqvist, bibliotekschef i Borås. Foto: Finn Hensner

– Jag har haft mycket kontakt med Högskolans bibliotek. Där finns det redan ett litet lärcenter kopplat till Högskolans egna utbildningar, berättar Britt-Inger.

– Ett nytt lärcenter skulle kunna utnyttja lokaler och resurser båda här och där. På Högskolan finns till exempel bra grupprum, vilket vi saknar, säger hon.

STUDIEMÄKLARE I TIDAHOLM

Tidaholm är den kommun i Västra Götaland där flest människor går i studiecirkel. Tidaholm fick "Årets folkbildarpris" 2005 av Västra Götalands Bildningsförbund, för det lokala folkbildningssamrådet. Birgitta Andersson är verksamhetsansvarig på Studieförbundet Vuxenskolan och ordförande i lokala folkbildningsrådet.

– När KompetensCentrum startades för några år sedan i spåren av Kunskapslyftet, uppstod till en början en viss konkurrens, berättar hon.

– Vi inom folkbildningen tyckte nog att de klampade in på vårt område när de till exempel erbjuder gratis datakurser för pensionärer eller konversationskurser i engelska.

– Men idag har vi ett gott samarbete och våra utbud kompletterar varandra, fortsätter hon.

Det goda samarbetet framhålls också gärna av de ansvariga på ABF, KompetensCentrum och Hellidens folkhögskola. Tillsammans med biblioteket utvecklade man idén om att samla hela det lokala utbudet i en gemensam marknadsföring med biblioteket som nav. Bibliotekarie Maria Gladh är projektanställd under ett år. Hon har gjort en gemensam folder, arbetar med en studieportal och är ute i olika sammanhang och informerar om möjligheter till studier. Samtidigt är hon noga med att betona att hon inte är någon "studievägledare".

Vulcans biblioteks- och skolhus byggdes åt fabriken anställda i slutet av 1800-talet. Huset togs efterhand över av kommunen och köptes slutligen för en krona 1980. Foto: A-M Evers

– Än så länge är det inte så många enskilda personer som sökt upp mig, men när jag märker att någon behöver mer än ren information hänvisar jag till den professionella vägledare som finns på KompetensCentrum, berättar Maria.

I projektet ingår också att utveckla biblioteket som resurs för vuxnas lärande.

INSIKT REDAN DÅ...

Det var i slutet av 1800-talet som Vulcans tändstickfabrik byggde det pampiga bibliotekshuset i Tidaholm åt sina anställda. Ett biblioteks- och skolhus där det fanns fortsättningsskola och gavs aftonkurser. Man hade redan då insett fördelarna med bibliotek, kultur och utbildning i samma hus. Ingen ny tanke alltså när större delen av KompetensCentrum under hösten 2004 flyttade in i bibliotekshuset.

KompetensCentrum rymmer vuxenutbildning på grundskole- och gymnasienivå. Särvux, högskolekurser, uppdragsutbildning mm. Man har också hand om undervisningen på Kriminalvårdsanstalten. Nyligen har man startat en lärlingsutbildning som lett till jobb på företag och industrier i Tidaholm.

Samarbetet mellan biblioteket och Kompetenscentrum ligger ännu i sin linda. Men stora förhoppningar finns i båda verksamheterna. En öppning mellan två våningar har borrats upp och en trappa förbinder nu lokalerna – och verksamheterna – med varandra.

– Det är jättebra för våra studerande och lärare att få tillgång till bibliotekets litteratur och miljö. Positivt att vi på det här sättet kan samutnyttja datorer och utrymmen, säger Brita Johanson som är utbildningssamordnare på KompetensCentrum.

KompetensCentrum är inte till bara för de inskrivna.

– Var man än läser är man välkommen hit. Och vi hoppas att vårt lilla fik med kaffeautomat blir en mötesplats för både studerande och biblioteksbesökare, framhåller Brita.

ANNE-MARIE EVERS

LÄS MER PÅ REGIONBIBLIOTEKETS HEMSIDA:
WWW.BIBL.VGREGION.SE (FYRARNA)

Studievägledning på biblioteket när nya grupper i Borås

– Lycka till! Jag håller tummarna. Annette Karlenström, uppsökare från Vägledningens hus i Borås, tittar intensivt på Azem Shala och ser verkligen ut som om hon personligen tänker ordna in honom på den målarutbildning han så gärna vill gå. De två möts på Borås Stadsbibliotek där Annette sitter några timmar i veckan.

Det var Annette Karlenström själv som tog initiativ till att sitta på biblioteket. Hon tror stenhårt på kombinationen bibliotek – studiemiljö – vägledning.

– I biblioteket rör sig mycket folk och jag når människor som jag annars inte når, berättar Annette. Både ungdomar och vuxna, invandrare och svenskar.

– Ibland ser jag hur någon kretsar runt, runt och till slut vågar sig fram.

Annette har en bakgrund i vården men arbetar sedan 2001 som uppsökare anställd av LO, finansierad av Borås kommun. I vanliga fall finns hon på Vägledningens Hus, som ligger i samma hus som Arbetsförmedlingen. Ofta är hon ute på olika företag. Hon informerar om vuxenutbildning, i första hand på grundskole- och gymnasienivå, om behörighet, studiefinansiering och liknande. Hon hjälper också till med att skriva ansökningar. Men hon kallar sig inte ”studie- och yrkesvägledare”.

– Nej, då måste man ha gått en treårig högskoleutbildning. Men jag har ett nära samarbete med vägledare på Vägledningens Hus och hänvisar till dem när jag märker att det behövs.

Det var förra året som Annette tog kontakt med biblioteket och frågade om hon fick sitta där. Hon sitter öppet precis innanför dörrarna vid datorer med medborgarinformation.

– Många oroar sig för kostnader för kurslitteratur. Jag brukar berätta att det finns böcker att låna på biblioteket, att man kan få information här om stipendier

Annette Karlenström, uppsökaren som sökte upp biblioteket, tror stenhårt på kombinationen bibliotek – studiemiljö – vägledning. Foto: Finn Hensner

och liknande. Jag berättar också om LYFTET.

LYFTET är en avskild yta i biblioteket för studerande. Där finns åtta datorer, tillgång till databaser etc.

PERMANENTAD VÄGLEDNING PÅ BIBLIOTEKET?

Annettes ambition är att sitta på biblioteket två eftermiddagar och kvällar i veckan. Men hon har svårt att hinna med. Det har blivit lite ryckigt och för tillfället finns ingen skylt som talar om när hon är där, vilket säkert bidragit till att besöken minskat. Det hon skulle önska att studiemiljön på biblioteket utvecklades ytterligare och att vägledningen permanentades:

– Jag hoppas att det blir ett Lärcentrum här på biblioteket och en Öppen folkhögskola. Biblioteket är absolut den rätta platsen och då skulle en studie- och yrkesvägledning kunna permanentas i anslutning till det.

– Det är viktigt med vägledning. Man märker stor skillnad på dem som söker studier och som har fått en bra vägledning. De vet vad de vill på ett helt annat sätt och då blir också avhoppet färre, säger Annette

Utbildningsnivån i Borås är generellt sett låg. Statistik som Annette fört över sina besökare på biblioteket visade att deras utbildningsnivå ganska precis motsvarade bilden i hela Borås kommun. (Se annan artikel om Öppen folkhögskola och Lärcenter).

Styrkan sitter i helheten

Ett av folkbibliotekens starkaste kort är förmågan att kunna tänka och arbeta med helheten. Alla medborgare, alla åldrar. Och en utmaning är att våga hävda helhetens betydelse.

Ska kommunens studieovana vuxna våga satsa på att gå kurser, ska företagare satsa på kompetensutveckling för sina anställda, vård- och omsorgspersonal kunna delta i riksomfattande kunskapslyftssatsningar, ja då måste det finnas ett medvetet helhetstänkande som grund lokalt i kommunen i de satsningar man gör. Det lilla barnets språkande är en grundsten för den vuxnes lärande.

Kommunens skolbibliotek är viktiga för att högskolebiblioteket ska kunna fylla sin uppgift. Och bibliotekets sagohörna och berättarkafé kan bidra till en miljö som i allra högsta grad inspirerar till lärande, till studier. Utmaningen att hävda helhetens betydelse börjar internt i biblioteket i samverkan mellan barnavdelning och vuxenavdelning. Först sedan kan man bli trovärdig utåt.

HITTA GEMENSAMMA TOLKNINGAR

En viktig utmaning för folkbibliotekens framtida arbete med vuxnas lärande tror jag är att gå ett steg till och våga dela mål och uppdrag med andra kommunala

*Utmaningen att hävda helheten börjar internt i biblioteket menar Ann Wiklund.
Foto: Birgitta Fröjd*

verksamheter. Vi känner oss till exempel ganska övertygade om att samarbete mellan bibliotek och lärcentra är bra för att ge service till vuxenstudierande. Men vi vet för lite om hur samarbetet bör se ut för att verkligen ge effekter som den enskilde studerande uppfattar.

Om vad behöver verksamheterna samarbeta? Skulle samarbetet underlättas av ett gemensamt uppdrag och vissa gemensamma mål som kan utvärderas? Ska ett så nära samarbete mellan olika personalgrupper bli möjligt är det nödvändigt att arbeta med att försöka hitta gemensamma tolkningar av mål och begrepp, att delta i gemensam kompetensutveckling, i gemensamma utvärderingar och gemensam analys.

ANN WIKLUND

BIBLIOTEKSCHEF ESKILSTUNA

TIDIGARE KONSULENT PÅ KULTURRÅDET

INFORMATIONSKOMPETENS DEFINIERAD I FINLAND

Hur ska man egentligen beskriva informationskompetens på ett bra sätt? Något som motsvarar engelskans "information literacy"? I det finska Undervisningsministeriets framsynta "Biblioteksstrategi 2010" används begreppet medialäskunnighet:

"De allmänna biblioteken utgör den enda organisationen som är expert på skönlitteratur. Bibliotekets betydelse som främjare av läskunnighet och inspiration till läsande är framför allt väsentlig för informa-

tionssamhället och undervisningen. Den traditionella läskunnigheten ligger till grund för medialäskunnigheten, som inkluderar förmågan att söka relevant information både ur tryckta och elektroniska källor, förmågan att evaluera och jämföra olika informationskällor och färdigheten att själv anpassa kunskap för eget bruk."

Läs mer: www.minedu.fi/julkaisut/publikationer/2003/kssv.pdf

Gruppen som utvecklar studiestödet vid biblioteken i hela Göteborg

*I Göteborg arbetar fyra studiebibliotekarier i ett särskilt projekt på uppdrag av Vuxenutbildningen. Tillsammans med kollegerna på biblioteken i Göteborg utvecklar de nätverk och arbetssätt för att biblioteken ska bli en verklig resurs för vuxenutbildningen – inte bara ett ställe dit man går på studiebesök. Eller som de själva uttrycker sin vision:
"Från studiebesök – till besök för studier"*

Projektet kallas helt enkelt "Studiebibliotekarieprojektet". Gruppen består av Bo Fabiansson (Kungälv's bibliotek och Göteborgs Stadsbibliotek), Carina Ekengren (Kortedala bibliotek), Åsa Strömquist (Göteborgs Stadsbibliotek) och Lisbeth Hansson (Älvstrandens bibliotek).

Gruppen är en resurs för alla biblioteken i Göteborg och för vuxenutbildning på grundskole- och gymnasienivå, svenska för invandrare (SFI) och alfabetiseringsgrupper. Projektet startade 2003. Det finansieras av Vuxenutbildningen.

SKAFFA ETT NÄTVERK

Ofta är någon av de fyra studiebibliotekarierna ute på biblioteken i stadsdelarna och tar emot grupper av lärare eller studerande tillsammans med personalen på plats. Regelbundet samlar de kolleger i Göteborg till "Bibliotekarieforum", som är träffar för fortbildning och diskussion. Ibland håller de work-shops för lärare (t ex i Lättläst, Informationssökning, Källkritik). De disponerar också ett litet medieanslag för att förstärka bestånden på biblioteken, framförallt köper de böcker på lätt svenska.

Varje torsdag träffas de fyra i en liten lokal på Stadsbiblioteket för att planera och diskutera.

– Vi är en kreativ kvartett som vill väldigt mycket, säger Bo Fabiansson.

*Studiebibliotekarierna i Göteborg ett gäng som trivs ihop och för en ständigt diskussion med varandra. Fr v Carina Ekengren, Lisbeth Hansson, Åsa Strömqvist och Bo Fabiansson.
Foto: A-M Evers*

– Hade vi inte haft varandra hade vi inte vågat ta ut svängarna och experimentera så mycket som vi har gjort, säger Carina Ekengren.

De är ett råd de vill ge andra studiebibliotekarier; skaffa er ett nätverk, planera och genomför aktiviteter tillsammans, hos varandra.

BEHÖVER VETA MER OM VARANDRA

När projektet i startade 2003, började man med att kartlägga alla utbildningsanordnare och bjuda in dem till närmaste bibliotek. I Göteborg handlar kommunen upp utbildningsplatser hos 17 olika utbildningsanordnare så som studieförbund och företag.

En grundtanke i projektet är att bibliotekspersonal behöver veta mer om hur man arbetar inom vuxenutbildningen. Då blir dialogen med lärare och studerande bättre och då kan man ge ett bättre stöd. Samtidigt behöver lärare också veta mer om biblioteket.

Lisbeth: – Lärarna behöver förstå vad ett modernt bibliotek kan och vad det innehåller. Det är inte alla lärare som är uppdaterade.

Åsa: – En del lärare förväntar sig att bibliotekarien kan allt. De behöver större förståelse för att det tar tid att söka i olika källor. Om de får en större förståelse för hur det går till att söka information, får de också en större förståelse för eleverna.

Lisbet: – När vi har workshops med lärare så försätter vi dem i en situation som liknar elevernas. Sedan får de reflektera över vad det är som händer.
(se nästa artikel)

INGET FÄRDIGT ”PAKET”

Det är den viktigaste strategifrågan, menar man; att nå lärarna på ett tidigt stadium och etablera ett tätt samarbete med dem.

Carina: – Kärnan i vår verksamhet är att lärarna ska komma till biblioteket med sina studerandegrupper. De ska helst komma på en serie besök. Det ska vara ett genomtänkt upplägg. Läraren och bibliotekarien ska prata ihop sig innan och gärna hjälpas åt vid besöket.

Bo: – Vi vill att besöken ska ingå i något skolsammanhang, något som man arbetar med. Då blir det mer motiverat och relevant för gruppen.

Carina: – Det är viktigt att utgå från de studerande och deras intressen, och inte ifrån vad man själv skulle vilja förmedla om bibliotekets samlingar.

Lisbeth: – Många frågar om vi har ett ”paket” som vi kan erbjuda grupperna, men vi har stretat emot. Vi vill kunna skraddarsy innehållet.

Många av grupperna består av invandrade göteborgare. En referensgrupp med SFI-lärare har uttryckt att deras grupper vill ha något annat än information när de kommer till biblioteket. De vill ha upplevelser som till exempel högläsning, bokprat och författarbesök.

NYA UPPDRAG TILL GRUPPEN

Linda Nygren-Eklöf är personal- och utvecklingsansvarig på Vuxenutbildningsförvaltningen i Göteborg och hon är mycket positiv till studiebibliotekarieprojektet;

– Det har överträffat våra förväntningar genom att studiebibliotekarierna inte bara tagit emot grupper ute på biblioteken utan också fungerat som mentorer för andra bibliotekarier.

– De har fortbildat sina kollegor och byggt nätverk på ett sätt som gjort att personal ute på biblioteken tycks ha en väldigt positiv hållning i bemötandet av de vuxenstuderande, säger hon.

Första året kunde Vuxenutbildningen finansiera projektet genom att använda delar av infrastrukturpengarna man sökt och fått från Kunskapslyftsmedlen. Från och med 2004 har man använt egna medel till projektet.

LÄRMILJÖER

Nu går man vidare i sitt samarbete med biblioteken. Studiebibliotekarierna ska hjälpa till att bygga upp "Lärmiljöer", som Vuxenutbildningen bekostar, i första hand på biblioteken i Biskopsgården, Västra Frölunda och Bergsjön.

I Lärmiljön ska det finnas några datorer, kopiator, fax, scanner, litteratur etc. Där ska också finnas information om studier och vissa tider studievägledning. Målet är att ge stöd till människor som redan studerar, men också att motivera fler till studier och att stötta det livslånga lärandet.

– Vi har kommunfullmäktiges uppdrag att samverka med andra kommunala verksamheter. Fördelen med biblioteken är att de är både långsiktiga och värde-
neutrala. De är öppna för alla och det är inte laddat på något sätt att gå dit, säger
Linda Nygren-Eklöf.

Jobbet med lärmiljöerna betyder att de fyra studiebibliotekarierna utökar sin arbetstid från halvtid till heltid under resten av 2005. Hela projektet pågår till halvårsskiftet 2006.

ANNE-MARIE EVERS

LÄS MER:

WWW.STADSBIBLIOTEKET.GOTEBORG.SE

(SÖK PÅ STUDIEBIBLIOTEKARIER)

Formulera sökfrågor var intressantast tyckte lärarna

Studiebibliotekarierna i Göteborg arrangerar en work-shop i informationssökning på Älvstrandens bibliotek på Hisingen. När tre deltagare efteråt får frågan vad som varit förmiddagens största behållning, är de helt överens; – Allra intressantast var övningen i att formulera och begränsa en sökfråga.

Studiebibliotekarie Carina Ekengren har berättat hur man kan "jobba med frågan" och formulera sitt sökbegrepp genom att göra en tankekarta där man börjar med ett stort och omfattande begrepp ("Nordsjön" i exemplet) och sedan reflekterar kring hur man kan begränsa sitt ämne. Sedan har lärarna själva fått öva på att göra tankekartor, formulera frågor och söka i databaser.

Egna övningar är en viktig del av workshopen. Susanne Brunnander, lärare och utvecklingsledare på Vuxenskolan, testar databaserna. Foto: Pierre Skönnegård

– Den övningen kommer jag att ha stor nytta av, både när jag själv söker information och när jag tipsar de studerande, säger Fadime Falk, studievägledare på Lernia.

Från sitt eget arbete känner lärarna väl igen det Carina Ekengren berättar om "Textflytt och sökslump" Alexandersson/Limbergs forskning, som visar att skolelever inte lägger tillräckligt med tid och kraft på att formulera sin fråga. Att eleverna styrs av alla träffar de får på nätet och kopierar texter okritiskt.

– Precis så var det häromdagen när mina elever skulle söka information om olika länder och använda olika källor. För en del blev det alldeles för stort och svårt. Hade de utgått från en mer exakt fråga hade det säkert gått bättre, säger Beryl Lyon lärare på Vuxenskolan. Lärarna har fått ett tips med sig från Carina Ekengren;

– Gör informationssökningprocessen till en del av uppgiften – låt era studerande beskriva hur de gått till väga och vilka källor de provat.

HAR ALLTID LÅNAT BÖCKER MEN...

Deltagande lärare, ett 10-tal, kommer från olika delar av Vuxenutbildningen i Göteborg. Många undervisar invandrare.

– Vi har ju alltid gått med våra grupper till biblioteket och lånat böcker, men där finns så mycket annat som man inte känner till, säger Susanne Brunnander, lärare och utvecklingsledare på Vuxenskolan.

Hon uppskattar tipsen på databaser. Studiebibliotekarie Åsa Strömqvist har visat Landguiden, Mediearkivet och Alex och lärarna har fått öva. Stort intresse väcker demonstrationen av "Fråga biblioteket".

– Fråga om Paulo Freire, om han fortfarande är i livet, föreslår en lärare. Och mycket snabbt kommer svaret med en bifogad länk där man kan läsa mer om denna pedagog (...som dog 1997). Bra, tycker alla när de får veta att "Fråga biblioteket" ska bli flerspråkig.

Carina Ekengren och hennes kollega Åsa Strömqvist håller i denna förmiddagsworkshop tillsammans med Eva Olsson på Älvstrandens bibliotek. Läs mer om studiebibliotekarierna i Göteborg i förra artikeln.

ANNE-MARIE EVERS

NodVäst – ett nätverk av studiebibliotekarier

NodVäst kallas det nätverk som bildats av och med studiebibliotekarier i Västra Götaland. Studiebibliotekarie är ju en funktion snarare än en renodlad yrkestitel. Den är praktisk därför att den visar att bibliotekarier har en viktig funktion att fylla för studerande. I detta fall vuxna studerande.

NodVäst har existerat ett par år och är en direkt fortsättning på de projekt som genomfördes på folkbiblioteken under rubriker som BILL, E-BILL etc.

Tanken var att i regionens fyra olika delar ha noder där bibliotekarier kunde mötas och höja sin kompetens tillsammans. Till det projekt som planerats fick Regionbiblioteket inte särskilda medel och därför omfattar nätverket hela regionen.

Nätverket bestämmer träfftäthet och hittills har det blivit en träff per halvår. Undertecknad ser till att de önskemål om ämnen eller möten med människor som finns samlas in och blir genomförda. Studiebibliotekarierna har gjort en studietur till Glasgow. De träffar som hittills hållits har alla handlat om möten med bibliotekarier på universitets- och högskolebibliotek som ansvarar för distansstudenterna. Senaste nätverksträff hölls på det nya biblioteket på Högskolan i Borås och distansansvarig bibliotekarie var värd. Information om bibliotekets resurser, studentsupport och IKT-studion ingick förutom en visning av de nya lokalerna.

Nätverksträffarna inrymmer också tid för erfarenhetsutbyte och diskussion. Förra året inbjöds lärcentrapersonal till träffarna som hölls på fyra ställen i regionen, i GR-området, i Fyrbodalen, Sjuhärads och Skaraborg.

Ett nära samarbete med lärcentras intresseförening Westum finns och alla som arbetar på lärcentra i regionen är välkomna att delta i nätverksträffarna.

MALIN KOLDENIUS

REGIONBIBLIOTEK VÄSTRA GÖTALAND

Vilken ny kompetens behövs – och vilken har vi redan?

På högskolan i Borås följer en forskargrupp de sex VUXBIB-projekten som pågår på olika håll i landet och som stöts av Kulturrådet. Projekten handlar om att utveckla folkbibliotekens metoder för att bättre kunna stödja vuxnas lärande. I alla projekten ingår fortbildning för bibliotekspersonal som en del. Men vad är det egentligen för kompetensutveckling som behövs för att man ska kunna möta vuxenstuderande på ett bra sätt?

Frågan går till Anette Eliasson. Hon är adjunkt på Institutionen för biblioteks- och informationsvetenskap i Borås och hon ingår också i forskargruppen som följer VUXBIB-projekten. Den viktigaste kompetensutvecklingen, menar hon, är att öka sina kunskaper om:

- hur det går till på de utbildningar studenterna går, vilka krav som ställs där och vilken handledning läraren ger (eller inte ger).
- vad informationssökning är, dvs hur den komplexa processen fungerar
- kommunikation och bemötande. Hur man genomför bra referenssamtal för att kunna hjälpa olika personer på ett adekvat sätt.

ALLMÄN PEDAGOGIK BEHÖVS INTE

I VUXBIB-projekten tyckte man först att det var viktigast att ge kurser i pedagogik, säger Anette.

– Man går nu vidare med att fokusera på bemötande och referenssamtal, berättar hon.

Hennes uppfattning är att bibliotekarierna egentligen inte behöver någon all-

män utbildning i pedagogik och hon gillar inte begreppet ”bibliotekspedagogik”.

– Nej, det är mycket viktigare att man förstår hur det går till när människor söker information, säger hon.

Biblioteks- och informationsvetenskap är ett tvärvetenskapligt ämne. Där ingår pedagogik och där finns många bra teoretiker, menar hon. Om man kan sin Carol Kuhlthau, Christine Bruce och Louise Limberg så gör man ett bra jobb utan några särskilda pedagogikstudier.

UTVECKLA DE EGNA METODERNA

Idag är folkbiblioteken så inriktade på att stödja vuxnas lärande att det finns risk för att man okritiskt tar över metoder från utbildningsbiblioteken – inte minst från högskolebiblioteken, menar Anette.

– På många högskolebibliotek arbetar man traditionellt med användarundervisning i grupp. Man riktar in sig på att förebygga frågor från studenterna. Men all forskning visar att den typen av undervisning inte fungerar så väl som man skulle önska, säger hon.

Folkbiblioteken har alltid varit mer inriktade på att ge service när frågan är ställd. Visserligen kan folkbiblioteken behöva bli bättre på att ge studenter handledning istället för snabb service.

– Men i stället för att ta över utbildningsbibliotekens metoder, borde man utveckla det som man redan är bra på – det individuella mötet och lyhördsheten för individens behov, tycker Anette.

– Det är när man ser variationerna i människors tidigare erfarenheter och relaterar det till den aktuella situationen som man kan ge en bra användarundervisning, säger hon.

Hon framhåller att ett dialoginriktat arbetssätt slår igenom mer och mer också på utbildningsbiblioteken (skol-, gymnasie- och högskolebibliotek), t ex i form av söksupport och andra lösningar med mer fokus på samtal. Stora möjligheter alltså till ett spännande utbyte där folkbiblioteken har mycket att ge.

LÄRA SIG DATABASER TILLSAMMANS

I VUXBIB- projektet har det varit vanligt att bibliotekarierna vill ha mer kunskap om databaser, något som projektledarna å sin sida upplever att personalen redan kan.

– Det är ofta så att man vill bli bättre på det man redan kan. Problemet är att när du kan själv, så glömmer du hur det är att inte kunna!

– *Lär Dig databaserna tillsammans med Dina användare, uppmanar Anette Eliasson närmast i bild. Här tillsammans med kollegan Anna Lundh. Foto: Annie Andreasson*

Anettes poäng är att det bästa resultatet nås när man söker tillsammans, sida vid sida med användaren.

– Att man utvecklar sina kunskaper om databaserna tillsammans med sina användare, säger hon.

– Som bibliotekarie kan du ändå alltid mer om själva informationsökningen medan användaren kan stå för kunskaper om ämnet och om vad hon eller han är ute efter.

– Jag vet att många bibliotekarier arbetar så och att det fungerar, säger Anette.

”VUXENSTUDERANDE” ELLER ”VUXNA I LÄRANDE”?

I VUXBIB- projekten har kompetensutveckling även använts för att förankra projektidéerna hos folkbibliotekens personal. Det är inte överallt som all personal tyckt att det varit självklart att ge service till vuxenstuderande, när man redan är så upptagen med andra uppgifter. Både från Kulturrådets sida och i projekten har man istället för ”vuxenstuderande” börjat tala om ”vuxna i lärande”. Man har märkt ”vuxna i lärande” passar bättre in i bibliotekens folkbildningstradition och därför är lättare att få gehör för.

Är det inte en risk att man slätar ut sig och sänker ambitionsnivån på det sättet?

– Nej det tror jag inte. Men man måste naturligtvis arbeta på olika sätt bero-

ende på vilken person man möter och om personen befinner sig i ett formellt eller informellt lärande, säger Anette.

I själva verket menar hon (och forskargruppen) att det är förmågan att anpassa sitt arbetssätt efter vem man möter, och i vilket sammanhang, som är själva kärnan i professionen.

RAPPORTER OM PROJEKTEN

Forskargruppen följer, med sin teoretiska referensram i botten, arbetet i VUXBIB-projekten under tre år. Syftet är att samla kunskaper och erfarenheter som kan användas av andra. Slutrapporten kommer 2006 men gruppen har redan publicerat två rapporter som finns på Kulturrådets webbplats. Där kan man läsa mer om kompetens och yrkesroll, men också om många andra frågeställningar som rör samarbete, användarperspektiv, förankring etc. Bland de sex pågående VUXBIB-projekten finns det fyra som drivs av länsbibliotek (Dalarna, Värmland, Östergötland, Halland) och två som drivs av samverkande kommuner (i Gästrikland och Skåne).

ANNE-MARIE EVERS

LÄS MER:

WWW.KULTURRADET.SE (SÖK PÅ VUXBIB I SÖKFUNKTIONEN)

WWW.HB.SE/BHS (SÖK PÅ VUXBIB I SÖKFUNKTIONEN)

LIMBERG, LOUISE, MED FLERA (2002).

INFORMATIONSSÖKNING OCH LÄRANDE

LIMBERG, LOUISE & ALEXANDERSSON, MIKAEL. (2004)

TEXTFLYTT OCH SÖKSLUMP

KUHLTHAU, C.C. (1993). SEEKING MEANING: A PROCESS

APPROACH TO LIBRARY AND INFORMATION SERVICES

BRUCE, CHRSTINE (1997). THE SEVEN FACES OF

INFORMATION LITERACY

Vuxnas lärande – aktuella föreningar, organisationer och institutioner

www.cfl.se

Nationellt centrum för flexibelt lärande har till uppgift att främja livslångt lärande för alla, genom att stärka och stimulera utvecklingen av flexibelt lärande inom vuxenutbildning, folkbildning och arbetsliv.

www.encell.se

Encell är ett nationellt kompetenscentrum för vuxnas lärande, inrättat på initiativ av regeringen. Högskolan för lärande och kommunikation i Jönköping är värdorganisation.

www.kulturradet.se

Kulturrådets ska medverka aktivt till att folkbiblioteken utvecklas till viktiga och erkända platser för det livslånga lärandet. I projekt med stöd av Kulturrådet prövar biblioteken nya samarbetsformer och metoder. Information om projekt med olika huvudmän och bidragsgivare finns samlade på Kulturrådets webbplats. Här finns också information

om samarbete mellan folk- och forskningsbibliotek och mellan lärcentra och bibliotek, om andra myndigheter och organisationer som arbetar med vuxnas lärande, samt tips om publikationer och länkar.

www.larvux.se

LärVux ska verka för vuxnas möjligheter till lärande. Föreningens verksamhet och inriktning bygger bl.a. på att kommunerna har det övergripande ansvaret för att tillgodose alla vuxna kommuninvånarens möjligheter till lärande och utveckling och därvid utgå från individens önskemål, behov och livssituation. Bidragande förutsättningar för detta är kvalificerad vägledning, validering, mångfald av anordnare och en väl utbyggd infrastruktur.

www.larcentra.se

Sajten skall ge studerande hjälp att hitta information om utbildningar och lärcentra och ska vara en naturlig mötesplats för alla aktörer med anknytning till lärcentra för vuxenstuderande på alla nivåer och även utbildningsanordnare och pedagoger.

www.natbildarna.nu

Kurser för den som önskar studera på ett flexiblare sätt utifrån sina behov och förutsättningar!

www.netuniversity.se

Nätuniversitetet är inte ett nytt universitet. Det är ett annorlunda sätt – oberoende av tid och rum – att läsa på universitet och högskolor. Mötesplats, via Internet, beskriver vad det i grunden handlar om.

Tillsammans med 35 högskolor och universitet i Sverige arbetar Nät-universitetet för att många fler ska få chansen att läsa på högskola – och kunna göra det mesta hemifrån.

www.nitus.se

Nitus (Nätverket för kommunala lärcentra) är en ledande och rikstäckande organisation samt remissinstans inom området flexibelt lärande. Organisationen har idag 134 medlemskommuner i Sverige och Finland. Medlemskapet förutsätter att det lokala lärcentret uppfyller en basnivå avseende kvalitet, service och teknik. Vidare ska lärcentret se till den enskilda studentens rätt att fullfölja sina studier.

www.skolutveckling.se/vux

Myndigheten för skolutveckling har ansvar för vuxnas lärande. Hemsidan innehåller allt man behöver veta!

www.sverd.org

Svenska riksorganisationen för distansutbildning

www.westum.se

Westum är ett nätverk av kommunala lärcentra i Västra Götaland som verkar för flexibelt lärande.

www.vus.se

Västsvenska universitetssamarbetet skall stärka högskoleverksamheten och dess bidrag till Västsveriges utveckling genom samarbete de västsvenska lärosätena emellan och med näringsliv och offentlig verksamhet.

vuxenutbildning.hso.se

Hemsida för projektet Vuxenutbildning för alla. Tanken är att hemsidan ska fungera som ett informationsstöd i handikapprörelsens arbete med vuxenutbildningsfrågor.

Läs Framsidan • 1/2005!

Temanummer: 24-timmarsbiblioteket

Intressanta artiklar om:

Sesim – folkbibliotekens
bästa sökmöjlighet

Sveriges nätbibliotek

Samsök – en ny portal

för forskning och utbildning

Fråga biblioteket som blir flerspråkigt

Och mycket mer...

Hur folkbiblioteken kan utveckla sitt stöd till vuxnas lärande är ett hett ämne 2005. Det arbete som pågår ute i kommunerna kan behöva lyftas fram. Nya samarbeten byggs upp och nya arbetssätt prövas. Lokala förutsättningar har stor betydelse. Detta nummer av Framsteget innehåller exempel och röster från Västra Götaland. Som inspiration? Ja, förhoppningsvis! Och som bidrag till en fortsatt diskussion.

*Redaktionsgrupp: Anne-Marie Evers
Annelie Börjesson
Malin Koldenius*

Framsteget är en skriftserie som utges av Regionbibliotek Västra Götaland. Varje nummer har ett tema eller tar upp ett speciellt område inom biblioteksverksamheten.